

MAGYARBARÁT FERENCES KÖZLÖNY.

XXIV. évf. 6. sz. 1944. június 15.
Megjelenik minden hó 15-én.

Felolvasó kiadó és szerkesztő:
P. dr. Dám Ince, O. F. M.

Hatvan éve ...

Nem határátkelő és nem nyugvópont egy képmény férfimunkától izzó, apostoli küldetésű emberéletben, amely a krisztusi magasságok felé vezet, — mert ebben megállás nincs.

De a vándor, amint a napfényben ragyogó csúcsok, a tűzben égő ormok felé halad, mégis megáll egy-egy pillanatra; visszatekint a megtett fáradságos útra, az alant zsibongó, vagy ködben úszó völgyre, megpihen — azután új erőre kapva megy tovább, tovább, előre, fölfelé.

Nem kedvelője az ünneplésnek, nem szereti a hódolók mosolygó seregét, a „színházat“, a diszeloádást, kerüli a reklámvilágítást és a reflektorfényt, a görögützet, a vásári, olcsó hírverés zaját, elutasító mozdulattal tér ki az ünnepelés elől és megy előre a krisztusi úton.

És most mégis megállítjuk egy pillanatra, emlékeztetve őt arra, amit egy ilyen fordulónál ő maga mondott: „egy percre megállunk, erőt gyűjtünk és megyünk tovább, előre!“

Külső fény és zaj nélkül köszöntjük őt, a mi Püspökünket, melegen, hűséges testvéri szívvel.

Hatvan esztendő!

Munkája és kimerítő jellemzője: maga az élet krisztusi értelemben véve, Krisztus akarata, elgondolása szerint. Állandó cselekvés, megállás nélkül való tevékenység. Szolgálat. Katonája az Úrnak, a nagy Király nyomdokában jár. Reá illik valóban: „Én vagyok a pusztában kiáltónak szava.“ Ott állott a viharban dolgozva, cselekedve, egész emberként, sohasem „felemásan“, nem félve senkitől, csak Istentől.

Ez a munka az élet munkája, ez az élet ritmusa, amely ellentéte a halálnak, tespedésnek, tunyaságnak, meghátrálásnak.

Előre megy az Úr színe előtt, hogy előkészítse az Ő útjait. (Lukács.)

Igazi ferences, — a Kapisztránok közül. Azok közül, akik ott álltak mindig a magyar nép mellett. Azok közül, akik a mohácsi vész után is töretlen lélekkel és prófétai tüzes szavakkal vigasztalták a népet és jártak-keltek szerte az országban erősíteni és bátorítani, a romok és sírok fölött, hirdetvén az életet.

Magyar ferences, a régi magyar vitézi erények őre és hirdetője. Zrinyi lelkének örököse és mint a költő Zrinyi a „Török Áfium“-ban, ő is így szól a magyarhoz: „Nem hízelkedem neked, nemzetem: én megmondom neked az igazat. Vesd ki a rosszat magadból.“ „Csak jobbítsuk meg magunkat, térjünk Istenhez és Ő leveleszi rólunk ostorát.“ Serkenti őt az ősi magyar katolikus szellem: „Kövess a mi nyomdokunkat, ne szánd fáradozásodat, ne szánd véredet, ne szánd életedet!“

Végül jellemzője az erő a szenvedésben. Ez a nemesveretű lelkek tűzpróbája. Ő megállotta ezt a krisztusi próbát!

Ez csak fogékonyabbá tette lelkét milliók szenvedései iránt, szemét még élesebben látóvá, hogy lássa a kereszt diadalútját, és mindenekfölött az Úr dicsőségét, győzelmét!

Ez a belső átélés csak erősítette meggyőződését, és Krisztusnak örökké bátor harcosává, halálíg hű követőjévé és hirdetőjévé edzette őt.

Így jutott föl a Táborhegyre, közel a megdicsőült Úrhoz! Lelkének legszentebb pillanataiban, tudjuk, így imádkozik: „Imádlak és áldlak, fölséges Úristen és lelkem mélyéből hálát adok Neked mindörökké azért a felemelő boldogságért, hogy itt állhatok. Zeng az égboltozat és

reng a föld, — a lelkem nyugodt. Szélvész rohan végig a világon, amely mindent elsöpör... Ó, Uram, én is dicsőítlek, mint az az égiháború és földrengés, amely északról és keletről, nyugatról és délről váltakozó diashimusszal hódol Neked a legfölségesebb quartettben. Ez a hely, amelyen szent Fiad áll, bizonyára szent és kedves Előtted...

Szélvész dühöng, égzengés rémít, a föld megindul, villámok cikáznak...

Az égből szakad az eső és szememből pa-

takzik a hálakönnny azért a véghetetlen jóságodért, hogy nyugodt szívvel itt a Táborhegyen, Melletted állhatok a világoknak ebben a zivatarában!"

Imádkozzunk, Testvérek, István püspökünkért, hogy Őt az Úr állandó pártfogásával uralni, vezérelni és megőrizni méltóztassék! Kérünk, Uram, hallgass meg minket!

P. Schrotty Pál O. F. M.
Del. Gen., Provinciális.

Üdvözljük országos Igazgatónkat!

A mai idők nem az ünneplések ideje. Mégis meg kell emlékeznünk e lap hasábjain a mi országos igazgatónkról, aki másokról annyiszor megemlékezett.

Mihalovics Zsigmondot köszöntjük abból az alkalomból, hogy Szentséges Atyánk, XII. Pius pápa a Bíboros Hercegrímás előterjesztésére az ország első főkáptalanja kanonokjává kinevezte.

Európa legnagyobb folyója mellett, Magyarország ősi emlékektől megszentelt helyén épült a fenséges Bazilika, amelynek országos igazgatónk kanonokja lett, több mint az esztergomi érsek székesegyháza, valahogy az egész magyar katolicizmust szimbolizálja.

Mihalovics Zsigmond működése már régen túlhaladta egy főegyházmegye kereteit. A székesfőváros hitéletének újjáéledése és a karitász életre hívásának az egész országra kibatoló jelentősége után a püspöki kar bizalma a 12 évvel ezelőtt megszervezendőnek rendelt magyarországi Katolikus Akció országos igazgatójává szellette ki. Ennek a 12 évnek a munkája nem szorul külön ismertetésre, nyitott könyv az egész magyar katolicizmus előtt.

Annak a főkáptalannak a tagjai között, amely Mihalovics Zsigmondot kebelébe fogadta, voltak nagy egyházférfiúk, páratlan agilitású szervezők, böles államférfiak, megalkuvást nem ismerő bátor hazafiak, kiváló szónokok, a tudomány minden ágának fáradhatatlan művelői, a régmúlt emlékeit feltárók és új áramlatok lelkes moderátorai, a toll és harc vitézei, a béke és imádság emberei, sőt remeték és mártírok is. Bármely irányban és bármely téren működtek is, mindnyájukat egy jellemezte: a katolicizmus alázatos szolgálata.

Mihalovics Zsigmond munkássága majdnem mindezt egyesíti magában. Volt lelkipásztor és ifjúságnevelő, az irgalom munkása, szervező és felrúzó, békítő és kiegyenlítő, szerkesztő és tollforgató, szónokolt Ungvártól Újvidékig és Soprontól Csíksomlyóig, járta az országot fagyban és hőségben. Egy eszme hevítette, a szent „officium“, a katolicizmus szolgálata.

Örömünk fokozódott, amikor meghallottuk, hogy főpásztorának kegye lehetővé tette, hogy továbbra is folytassa az Actio Catholica központjában eddigi vezető munkáját.

Ehhez kérjük továbbra is a jó Isten áldását és az Actio Catholica minden munkatársa nevében kívánunk Neki friss erőt ezekben a sorsdöntő időkben országos jelentőségű munkájának teljesítésére.

Esty Miklós
az A. C. országos alelnöke.

Szent Péter és Szent Pál apostolok ünnepének története Rómában

Dr. Sötér-Stóhr Géza Ker. János.

Szent Péter, az apostolok fejedelme, és ezért tagadhatatlanul az Egyház első pápája, és a népek lánglelkű, ékesen beszélő apostola, Szent Pál, egy napon, mégpedig Kr. után 67-ben június 29-én szenvedtek vértanu halált, Néro római császár uralma alatt. Szent Péter a Vatikán halmán, Szent Pál az ostiai főút mentén, a város kapui előtt. A római Egyház hívei, lehetőleg a vértanu halált szenvedett hely közelében temették volt el őket. E napot már az Egyház kialakulása óta, pontosan megünnepelték Róma keresztény hívei. *Prudentius*, ki a 405. évben az örök várost meglátogatta, és ott hosszabb ideig is tartózkodott, saját tapasztalatait és benyomásait írja le ezen ünnep alkalmából. Ezek szerint e napon, azaz június 29-én, egész keresztény Róma talpon volt. Minden keresztény család elvi kötelességének tartotta, hogy az apostolfejedelmek sírjait meglátogassa és mindkét bazilikában az ünnepies istentiszteleten részt is vegyen. Az említett istentiszteleteket mindig a pápa tartotta, mégpedig legelőször a Szent Péter-bazilikában, azután a Szent Páléban. Ezen ősi szokás meglehetősen sokáig is tartott; de miután a két istentisztelet felette kimerítette úgy a tevékenykedő papságot, valamint a híveket, elhatározta az Egyház, hogy a népek apostolának ünnepét június 30-án ünnepeli meg. Mindezek ellenére június 29.-e ezt a nevet viselte, és viseli a mai napig: „Szent Péter és Szent Pál apostolok ünnepe”.

Az apostolfejedelmek ünnepe, mint tudjuk, az elsoosztályú ünnepek sorában foglal méltó helyet. Ez természetes is. Hiszen ezen a napon ünnepeljük a pápaság isteni eredetét és adunk ismételt hálát, az isteni Mester földi zarándoklásáért. Midőn a Szentatyá még az egyházi állam korlátlan ura volt, tehát 1870 szeptember 20-ig, ezen ünnep korántsem szorított ki pusztán a templomokba, hanem azokon kívülre is. — Szóval az örök város minden lakója kivette a maga részét ezen ünnep mind felnyesebb megünnepelésében. Tehát 1870 előtt, a Szentatyá június 28-án estefelé, egész kíséretével a Szent Péter-bazilikába vonult. A közeli Angyalváról ágyúdövés jelezte Róma lakóinak azt a pillanatot, amelyben a Szentatyá elhagyta a Vatikánt. Ekkor felharsantak a katonai zenekarok, amelyek a főutonalakát bejárták, és Róma összes harangjai megkondultak. Harangzúgás és az újjongó nép üdvözlése közepette vonult be a pápai menet Szent Péter-templomának arkádjain áthaladva, a főajtón keresztül az impozáns nagyságú szentélybe. — „Te Péter vagy, azaz köszál, köszikla, és ezen sziklára avarom Egyházamat felépíteni”. A bibliának emez üdvözlésével üdvözölték az énekesek a pápakirályt, akinek fejet hármass hatalmának jelképe, a tiara fedte. Mikor a pápai menetben résztvevők közül mindenki elfoglalta helyét, kezdetét vette az esti istentisztelet, amelynek legfőbb része, ünnepies karimából állott.

Az egész esti szertartást Őszentsége nyitotta meg egy éneklő könyörgéssel Istenhez, azután leülve és trónusán maradván, halk imába merülve, követte az egész karimát.

Midőn pedig a pápai udvar a szertartás végével a bazilikát ismét elhagyta, Róma népe a felette hatalmas, 150.000 embert befogadó Szent Péter-

térre tódult. Az esthomály időközben teljesen be-köszöntött. Rómában tudvalevőleg az este teljes órával előbb köszönt be, mint minálunk. Most egy mesébeillő, tündéri látványban gyönyörködhetünk. Szent Péter bazilikájának fő körvonalai mentén, igen ügyesen, mintegy 4000 mécs úgy van elhelyezve, hogy ezeknek ezüstös fénye, teljesen kiemeli a sötét háttérből a templom csodálatos homlokzatát. Lebilincselő nagyarányúságát és harmonikus egységét csak most tudjuk igazán élvezni! De evvel még korántsem ér véget. Alighogy kigyönyörködtük magunkat a látványban, egy harangjelre, a kupola felett levő fényesen kivilágított hatalmas kereszt tövében egy impozáns nagyságú láng csap föl hirtelen, amely egypár pillanat leforgása alatt, számtalan, más előre kikészített fáklját gyújt meg, a kereszttől kiindulva, a kupola bordáin lefelé, az egész épület legtipikusabb körvonalai mentén, egészen a főbejáratig és onnan jobbról és balról a nagyarányú oszlopsorok mentén. Most már

Guido Reni: Szent Péter keresztre feszítése.

K. Schieibner: Jézus főpapunk, isteni közben-járónk Szíve. - irgalmazz nekünk!

gyönyörködhet egész lényünk a hatalmas épület tüztengerében. Az oszlopsorok által körülzárt nagy Szent Péter-téren levő, szintén nagyarányú két szökőkút csobogását most még jobban hallani, sőt az egyre jobban bevilágosodni látszó térségen időközben összegyülemlt embertömeg sokaságát csak most vesszük igazán észre. Ez az embersokaság egyre figyel, s dacára sokaságának s délvidéki olékségének, elég hallgatag. Ezért halljuk olyan jól, a maguk szépségében, a templomok harangzúgását is. Korántse higgyük azonban, hogy ezen nagyarányú kivilágítás, tisztán csak a látványosság kedvéért ismétlődik meg minden évben. Oh nem! A vallás itt is a maga teljes erejével beszél azoknak, akik annak lelket idomító voltát ismerik, sőt kellőleg megértve át is élik. Ez is az örökkévalóság, a halhatatlanság, a lelki és testi feltámadás megdönthetetlen tényét van hivatva igazolni. De 10 óra felé kiallszanak lassankint az összes fények s az Ég csillagai, amelyek eddig mintegy szerényen meghúzódva pislákoltak csak a háttérből, most ismét átveszik világító erejüket és hatalmukat, s besugározzák fényükkel a pihenni térő örök város szép egét.

Június 29-én délelőtt, a Szent Péter-bazilikában tartják a pápai szentmisét. Az evangéliumot ezen alkalommal, latinul és görögül éneklék, mégpedig azért, mert e két nyelvet beszélték a legtöbben a keresztény ókorban, és azért is, mert Szent Péter utódja mind a keleti, mind a nyugati Egyház látható feje. A legmeghatóbb pillanat az egész pápai szentmisén az a jelenet, amidőn az átváltozo-

tatás után Öszentsége felemeli a legméltóságosabb Oltárszentséget. Mindenki térdre borul, csak Öszentsége áll egyedül az oltárnál felemelt karokkal a Legméltóságosabbal. Ebben az ünnepi esemény után, a kupolából trombitaharsogás rizza meg a levegőt, mintha az égi angyalok kara üdözölné a jelenlévő Istenembert.

Az ünnepnapot századokon keresztül, egészen 1870-ig, minden évben a Monte Pincio halman rendezett fényes tűzijáték fejezte be. Ugyanakkor az Angyalvár és Róma minden házának ablakai a nagy palotáktól kezdve, egészen a kis, igénytelen magastakóházakig, az utcák és terek is ki voltak világítva. A templomok, közhivatalok épületei, nyitva tartottak, utcai képek és szobrok, sok színes olajfajpával, vagy gázlámpával tündököltek úgy, hogy Róma megbúvult város képet nyújtotta. A pápai Róma kitűnően értett ahhoz, hogy a köznapiságba nem költészetet is vigyen be alkalomadtán. Mióta az úgynevezett egységes Italia vette kezébe az örök Romát, ezen költőiesség úgymondhatnám teljesen eltűnt, s az, amit nyújt ezen alkalommal, felette nevszerűsége sanyarú. Az olasz Róma sokkal prozaiabb, köznapiabb.

Miként már említettem, Szent Péter apostol emléket, egy nappal később, azaz június 30-án ünnepli az Egyház, mégpedig a sírja fölött emelkedő, szintén nagyarányú osi Szent Pál-bazilikában Róma falain kívül. E templom a Campagna szélén, egy régi római főút mentén, úgy mondhatnám, egyedül áll. A sírtemplomnak ezen egyedülete, úgy hat a történeti emlékek történetének kutatójára, mintha ezen közel kétezzer év óta „memmento-t” lehelő épület, a sívatagi piramisokhoz hasonlón, a földi mulandóságra figyelmeztetné, de egyben a feltámadás egykori eljövételét is hirdetné. A pápaság világi hatalmának megszűnéséig, tehát 1870. szeptember 20-ig, Öszentsége e napon, ünnepies kísérettel, ezen bazilikát felkeresve, ott ugyanolyan fényes szertartású istentisztelet vezetett, mint egy nappal előbb a Szent Péter-bazilikában. Ezen ünnepies pápai istentisztelet e helyen több, mint 50 évig szünetelt, mert Öszentsége nem hagyta el a Vatikánt, hogy evvel is igazolja jogtalan megraboltságát. — Mussolini volt az a férfiú, aki békejobbot nyújtott a Szentatyának és jelképeleg visszaállította a mai Vatikán-államot. Azóta a Szentatya szabadon jár-kei már a Vatikánon kívül is, és miként elődei, személyesen végzi e napon e sírtemplomban az istentiszteletet. A vatikáni fogás ideje alatt ezen istentisztelet rendszerint egy prelátnak; nem ritkán egy éppen Rómában időző külföldi püspök, vagy bíboros vezette, aki a Vatikán vendége volt rövid ideig.

Az apostolfejedelmek emlékünnepe ezek szerint jellegzetesen pápai ünnep. „Te Péter vagy és azaz köszál, és ezen köszálra óhajtom felépíteni Egyházamat, amelyen a pokol kapui sem vesznek erőt”. — mondja az isteni Mester. Ezen idézetet, az ünnepies istentiszteleten a bazilika énekkara többször éneklé zenekari kísérettel. Miután a Szentatya természetes történeti és jogos utódja Szent Péter apostolnak, a fent idézett citátum, minden jelenlévőre, aki figyelemmel és áhitattal kíséri a szentmisét, megrendítőleg hat. Hogy ezen állításom korántsem az év szüleményem, azt a következő eset is igazolja, 1850-ben történt. Két évvel ennek előtte a boldogemlékű IX. Pius pápának Rómából menekülnie kellett, mert az Örök várost és a pápai államot a forradalmárok szövetsége kerü-

tette hatalmába. A templomokat és kolostorokat megbecselenítették. A papságot üldözték, sokat meg is gyilkoltak. Az ünnepes husvét-i istentiszteletet 1849-ben Szent Péter bazilikájában Mazzini forradalmár biztatására megzavarták. Szerencsére a forradalmárok uralma nem tartott sokáig, mert 1850 április 12-én ünnepélyesen bevonulhatott ősi városába és elfoglalhatta régi székhelyét a jóemlékű IX. Pius pápa. A szomorú hónapok lassanként feledésbe mentek, és elérkezett június hónapja, és evvel egyetemben az apostolfejedelmek ünnepe is, azaz Szent Péter és Szent Pál apostolok emléknapija. A pápai szentmise egész szertartása, még a nemrég lezajlott szomorú események hatása alatt állott. Lassanként az Evangéliumhoz ér a szertartás, és felhangzik az isteni Mester egykori mondása: „Te Péter vagy, azaz kőszál és ezen kőszálra óhajtom felépíteni Egyházamat, amelyen a pokol kapui nem fognak hatalmaskodni”. De lám, a bíboros, aki ezen idézetet énekelte, akadozni kezdett és megindulástól mélyen megrendül egész lénye. Egy kimondhatatlan, de látható és érezhető megindulás vonul át az egész bazilikában jelenlevő tömegben. Valamennyi szem Őszentségét keresi és figyeli. IX. Pius is küzd önmagával, alig bírja legyőzni megindulását.

meghatottságát. Az elmúlt szomorú évek minden kínja és gyötrelme, fájdalma és keserősége, a .naga teljes nagyságában elvonul egy pillanat alatt, és lassanként megerednek neki is a könnyei.

Azóta évtizedek múltak már el. Ezen évtizedek, felette sok szomorúságot és keserőséget hoztak a pápaságnak. Az egyházi állam a régi határok közt régen megszűnt, és a mai, csak mutatója a réginnek. De így kicsiny volta dacára, azt mondhatjuk teljes joggal, ma még jobban igazolja isteni alapítását, mint valaha. Őszentsége ismét szabadon járkel nemcsak Róma falain belül; sőt el is hagyja nyaranként és kivonul Castelgandolfo-i nyaralójába, hogy kipihenje az év fáradalmait. Most azonban, hogy Itália harcterület, sőt a fővárost sem kíméli meg az istentagadók serege, Őszentsége még nyaralójába sem mehet, mert azt is megtámadták a repülőök. Az isteni Mester idézett jövendölésének nyomatékát, talán sohasem éreztük olyan kézzelfogható módon, mint jelenleg, amidőn Európa népei, azt mondhatnám valamennyien ismét fegyverrel állnak egymással szemben és milliók hadakoznak, hogy állítólagos jogukat kiverkedjék, amelyeket az istentagadók s azok barátai képmutató módon hirdetnek.

„URAM, IRGALMAZZ!”

Riadtan összefonódtak két kezünk ujjai s — óvtak.
Imádságaink forróbbak lettek s remegő szavaink
is mind összefonódtak: száz és százezer ajakról szállt,
lebegett mint ezüst hajszál, míg csak Krisztusra nem
[talált,
lengett búsan vad éjszakán — ezrek és ezrek mind
[együtt,
mennyei oltár zsámolyán hófehér csillanó damaszt...
URAM IRGALMAZZ!

Légy olymelen szetterülve gyöngéden halkán simult le
dadogo felelmünk, titkos édes meleg reménységünk
szébbet Krisztus lábaihoz: „Csak Ő leszen menedékünk!
URAM IRGALMAZZ minékünk!

S fönn a gépek furták-furták ördögöknek pokolúttát,
a széthasadt lég bőgye sirt, dörrent a Dunaparti szirt,
halált kongattak a szívek, csaltogó kemény visszhangot
a szél, a föld mind meghalott — Uram irgalmazz, óh mi
[lesz?

S im Jézus könnyező intett — a Főangyal rátekin-
[tett —
bádog kármál gyorsabban palota drága ormára,
templom szentelt vállára, dombunk virágos házára,
ámedő ábrag kelyhere, budai diszkert ölére,
sompes s fuszal tövéré — szárnyát villantva terít,
ábrag bomba — befekteti magvar földnek jó porába
bompo ábrag boosát rája — Uram irgalmazz

Árad munk a vendég-gel, nagy kiszolgálást igényel,
készt a vendég, henyed talpon, diszörseget áll a napra,
meglátat kényelők s főtempóm teren szemek
omul arany a nagy esodát ámulva latják, ninesen két
angyalotot or nio — s körülünk egy ember sínesen
bortatás sem lenne s föl a templomba ne menne
Tudul a hideg városnép, imája, mint friss tavaszszél
szédel ten orommal, drága mennyei színekkel —
[fedezik habis lelkek, zengve nagy énekszó
omel az imádságot „Csodatévő édes Jézus,
irgalmazzál: óh légy áldott, könyörögtünk, megtartottál,
mert erősebb minden vasnál millió kis imahajszál”

Starkiewicz: Így véd Patrónánk a légiveszélyben.

1944

Czirákyné Bock Gizella.

A pápák történelmi távlatban

P. Schrotty Pál, O. F. M.

Szent Szimpliciusz a mult számunkban felsejolt érdemein kívül, még meg kell említenünk az ő nagyszerű, az Egyház belső életére irányuló törekvését is.

Az egyházi jövedelem helyes megosztása és szociális gyümölcsösztetése állandó gondját képezte. E célból négy részre osztotta a rendelkezésre álló, ill. befolyt alamizsnákat. Az első részt a szegényeknek és zarándokoknak, a másodikat a templomok javítására és fönntartására, a harmadikat a klérus neveltetésére, a negyediket a Szentszék szükségseinek fedezésére fordította.

Ez a bölcs és mély szociális érzéket eláruló intézkedés lényegében még ma is zsinórmértékét képezi az egyházi vagyon kezelésének. Ha egyik másik helyen eltérnek ettől az egészséges és igazságos vonalvezetéstől, az illetékes egyházi hatóság mindig megtalálta az utat a megzavart állapot helyreállításához.

Emlékezetes magyar szempontból a S. Stefano Rotondonak nev. templom általa való megépítése. mert ez a templom Rómának az egyetlen Istenháza, amely nemzeti temploma volt a magyar népnek. Az idők folyamán ugyanis a világnak majd minden nemzete egy-egy templomot emelt az Örök Városban, a saját egyházi érdekének védelmére. Rendesen egy szerzet vezetése mellett abból a nemzetből származó fiatal levitákat neveltek ott, akik később hazatérve, egyházi vezetői lettek népüknek. Rendkívül bölcs és nagyjelentőségű intézkedés ez, mert a Róma örök és hamisítatlan szellemében nevelkedett egyházi férfiak mindig okos és mély katolikus szellemben vezették népüket az Istenhez.

A S. Stefano Rotondo mellett épült zárdában évszázadokig a magyar Pálosok töltötték be ezt a magasztos hivatást.

Érdekes vonás ennek a pápának jellemképében a társadalmi és egyházi érintkezésben bevezetett finom és igazi krisztusi modor. Tudjuk, hogy ő volt az első a pápák közt, aki a „Kedves Fiam” megszólítást alkalmazta még a császárhoz intézett leveleiben is, ami a mai napig szokásban van, ha a Szentatya fejedelmeknek levelet ír.

Utódja Szent III. Félix, kilenc évig vezette Krisztus nyáját Szent Péter székéből (483—492).

Sarja volt a híres Gens Anielünietaoihnsrdlc egyik tertermékenyebb ősrégi keresztény törzsesaládnak, amelyből az első keresztény szenátor, több vértanu, számtalan szentéletű férfiú és nő, sok főpap, köztük kiváló pápák, mint Nagy Szent Gergely és később a nagy III. Ince pápa származott. Az Aniciák családjából származik Boethius is, az őskereszténységnek egyik legnemesobb böleselője és államférfia, ki Arisztoteles néhány művét fordította le és „Filozofia Vigasztalásáról” szóló híres könyvet írta.

Kormányzásra termett, erélyes jellemű férfiú volt. Az igazsághoz minden körülmények között ragaszkodott súlyos áldozatok árán is. Az akkori idők járása nagyon mostoha volt, akárcsak a miénk. Számtalan visszaélés megszüntetésére Zenó császárhoz levelet intézett, amelyben hosszan kifejette a rendelleneségek okait, stb. A császár rövidebb jelentést kért, mire a bölcs és erélyes pápa azt felelte neki: „legyen meg az akaratod, de tudd meg, hogy az igazságot annál keményebben

jogom mondani!” Ehhez a bátor szóhoz hozzáfűzte még: „Neked császár, a földi dolgok fölött van hatalmad, az egyházi dolgok nem tartóznak Rád. Tehát, bízd azoknak intézését azokra, akiket Isten erre rendelt.”

Ezerszer ismételték ezeket az apostoli nyíltsággal és bátorsággal kimondott szavakat Szent Péter utódjai az évszázadok folyamán, hogy az igazságot védelmezzék, a szegényeket és elnyomottakat megmentésük és a krisztusi szeretetet diadalra segítsék!

Minden nemzet, minden nép, minden idők vezetőférfiai megingathatatlan elvek gyanánt tartásukat szemük előtt!

I. Geláz pápával, aki 492-től 496-ig kormányozta az Egyházat, kiváló egyházi író lépett a pápai trónra. De ugyanakkor nagy szervezési tulajdonságot árul el minden intézkedése, és rendkívül érzékeny szívet a szegények iránt.

Ő mentette meg Rómát gyors, energikus és átfogó intézkedéseivel a 493-ban az Örök Városra zúdult súlyos éhínségek katasztrófális következményeitől. „Semmi sem diszít jobban a papot, mondja egyik levelében, mint a szegények iránt táplált ióságos könyörület, amellyel védelmet és táplálékot nyújt az elhagyottaknak és gyöngékeknek.”

A szegényeket nyilvántartotta: az alamizsnákat lelkiismeretesen kezelte és szigorú volt annak igazságos elosztásában.

Szent Dénes a legékesebb kifejezésekkel magasztalja Szent Geláz pápának nagyfokú szeretetét a szegények iránt, amikor mondja: „...szegényen halt meg Ő, aki életében számtalan szegénynek atyja és hűséges istápolója volt.”

Neki is számtalan nehézsége támadt az Egyház belső ügyeibe állandóan beleavatkozó Császárral és azért egy alkalommal ezeket a szavakat mondotta neki: „Vedd tudomásul, Császár, két hatalom kormányozza a világot: a pápa és a császár. De a pápa hatalma fölülmulja a császárt, mert a Szentatya a földi hatalmasok lelkéről is tartózkodik számadást adni majdan az Űristennek.”

ÉLETÚTON

Az ember előbb onmagat akarja,
a lelke nyugalmát felzavarja,
aztán az önzést a fények megölik
Az idő mulik:
sietni... sietni...

Az ember ekkor a lelket akarja
s ha önmagának volt a rabja,
szened a lelke, hamvad a légiya
Éled a bánat:
alázat... alázat

Ekkor az ember Istent hívja,
szív-hegedűnek fogyjon a kímja,
s ne tudjon egy húr sem pattanni!
A csend úgy hív:
hallgatni... hallgatni...

Albrecht Edith.

Mindig előre!

P. Kiss Szaléz O. F. M.

Sokan tévesen ismerik Szent Antalnak, a csodák szentjének életét. Komolyan hiszik, hogy élete a csodák láncolata, és így mi sem természetesebb, minthogy szinte úszott a boldogságban. Pedig, ha állít komolyan megvizsgáljuk, alig van szentjeink közül annyira „szerencsétlen“ csak egy is, mint ő. Hosszú éveken át semmi sem „sikerült“ neki.

Lisszabonban nem találta meg a magányt, ezért Coimbrába menekült. Coimbrában nem lelte meg végső célját, s minden gúny ellenére elindult az új élet felé: ferencrendi lett. Az új testvérek között a kezdeti boldogság csak arra szolgált, hogy előkészítse az újabb „felsülésekre“. Vértanu szeretett volna lenni. A pogányok közé készült, de hajótörést szenvedett. Az európai partokon szinte a halál környékezte, amikor vette az örömhírt: a Szeráfi Atya meg fog jelenni az Asszisziben tartandó gyökényes-káptalanon. Oda sietett. Látta a nagy rendalapítót, de szót sem válthatott vele. Sőt, amikor mindenki hazafelé indult, őt senki sem kívánta magával vinni. — annyira „ismeretlen“ volt. Így került „ismeretlenül“ a Szent Pálról nevezett remeteségbe. Ott viszont nem sok „jót“ néztek ki belőle. Mégis itt kezdődött el „szerencséje“. Innét indult el arra a nevezetes elsősíre, amelyről elkésett a szónok és neki kellett engedelmességéről beszélnie. Egyszerre „felfigyeltek rá“, olyan kiválóan beszélt. De mennyi minden, mennyi belső nyugtalanság, mennyi aggodalom gyötörte később apostoli munkájában. Hányszor érezte lelkében, hogy szinte „tehetetlen“ a megátalkodott bűnösökkel szemben...

Ha a sok sikertelenség között igyekszünk Szentünk lelkét és egyéniségét megfigyelni, számos indítást nyerünk napjaink keresztjeinek elfogadására, a bajok üdvösséges elviselésére. Figyeljünk hát kedves Pártfogóinkra, hogy a megpróbáltatások nehéz óráiban üdvösségesen cselekedhessünk.

1. *Szent Antal mindenkor az Istent kereste.* Nem egyéni vágy hajtotta, nem a saját szeszélye miatt bontakozott ki szüleinek ölelő karjából, hanem egyszerűen és megmásíthatatlanul az Istenért. Őt ismerte meg ifjú lelkével, őt szerette minden csepp vérével és őretette kívánt élni ezen a világon. Csak ezért érthető, hogy nyugtalan a sok csalódás és rokoni látogatás miatt. Ezek a látogatások visszavitték képzeletét a multhoz, az Istentől az emberekhez. Pedig őbenne minden az Istent és nem az embereket szomjazta.

Emberi sikertelenségeink, bajainknak legmélyebb forrása az, hogy legtöbb dolgunkban önmarakulat, nem az Istent keressük. Saját céljainkat kívánjuk elérni, nem az Isten örök terveit igyekszünk beteljesíteni. *Emberi naggyálevésünk egybeesik Isten utáni komoly szomjúságunk kezdetével.* A háború, a baj, a hajléktalanság, a betegség, a múlt összeomlása nagy ösztönzés erre. Figyeljünk hát a bajban Istenre. Még bölsebb, ha már olve kívánjuk megismerni Őt és velünk szemben való szándékát.

2. *Szentünk áldozatosan lépett az új útra, amely hite szerint közelebb vitte az Istenhez.* Nem hagyta el ő felületesen a régit, a jót. Százszor megfogadta elhatározásait, százszor megkérdezte lelkét és a benne rejtőző Istent: „mit cselekedjek? mi a te akaratod?“ S ha megismerte az új eszmét,

mely közelebb segítette a végső célhoz, akkor semmi sem volt a számára olyan nehéz, hogy ezért a nehézségért lemondott volna az eszme áldozatosabb szolgálatáról.

Amikor a csend és a kegyelem megérinti a lelkünket, s lehullik szemünkről a világi hályog, akkor pirulva ismerjük el, hogy önzésünk, kicsinyeségünk, túlzott beépzelésünk akadályoztak bennünket a tökéletesebb megvalósításban. Akartuk mi az Istent, kérdeztük is őt, hogy mit akar velünk, de amikor felrémelni engedte a reánk-várókat, akkor nem volt elég bátorságunk azt akarni, amit ő tervezett ideiglenes és örök javunkra. *Pedig nincs nagyság és nincs becsületes élőhaladás áldozatok nélkül.* Fogadjuk el készségesen a ma keresztjeit és ne fussunk el az áldozatok vállalása elől. Ne feledjük, hogy a futás ez esetben szégyen és nem hasznos.

3. *Isten választotta nem lett rabja elgondolá-sainak, a bajok közepette is a „mélyebbre“ tekintett.* Talán vértanúságra való vágyakozásban érvényesült nála ez a nagy lelki önfegyelem. Kívánva kívánta vérét ontani, s mégsem sikerült. Sőt a vadak, a pogányok közé sem jutott el. Nem lázadott, nem is fogadkozott: csak azért is meglesz! Elesetségében is egyre azt kutatta: mi ezzel az Isten szándéka? S mindig azt tapasztalta, hogy nem

A. Setkowicz: Jézus és Mária jár titkon a magyar róna érett kenyérföldjén.

hiába kutatta az isteni tervet: közelebb segítette a baj, az önátadás és a mélyről fakadt „nehezebb” elfogadása az Istenhez.

Ó, hányszor tapasztaltuk önmagunk életében is, hogy milyen könnyen két keresztet teremtünk magunknak egyből. Nem és nem akarjuk, amit az Isten tervezett vagy megengedett. Okosabbak szeretnénk lenni. Pedig ki adott még tanácsot az Istennek? Értsük meg jól: a felületesség értéktelenít, míg a mélységek megértése feltétlenül gazdagít. Tanuljunk meg kiegyensúlyozottan a rejtett valóságok után kutatni, még akkor is, amikor úgy érezzük, hogy pillanatok alatt kellene döntenünk. Talán egy életre kihatóan cselekednünk.

4. *A ferencrend büszkesége, Szent Antal boldogan sietett a Szeráfi Atyához Assziszibe, s inne, még beszélnie sem sikerült vele.* Milyen természetes lett volna, ha Istennek ez a két nagy apostola az első találkozás alkalmával azonnal felismerte volna egymást. Nem ez történt. Ferenc testvér központja volt a gyékényes-káptalannak. Antal testvér pedig csak kispontja. S mégsem volt fölösleges a találkozás. Szentünk jobban megismerte rendjének igazi szellemét, tisztábban megfogalmazhatta önmagában, hogy mi lesz a feladata.

Nagy lelki érettségnek a jele, ha becsüljük Isten választottjait, de ha az Úr nem akarja őket a javunkra felhasználni, akkor magunk sem erőszakoskodunk. *Van lelki tolatkodás is.* Bizony sokan szenvedünk ebben a lelkibetegségben. Sokan szeretnénk a szenteket a magunk szolgálatába állítani. Keressük csak az Istent öbennünk és biztosan érdemszerző lesz irántuk való bizalmunk. Biztos, hogy személyes élmény nélkül is a javunkra lesznek ök.

5. *Pádua nagy fia őszinte elrejtettségben áll, semmi feltűnőt sem cselekedett, hogy „felfedezzék”,* belsőleg mélyült el annyira, hogy tetszett az Úrnak őt megismertetni a „világgal”. A Szent Pátról nevezett remeteségben nagyon egykedvűen teltek a napok. Szentünk jámborul befelé vizsgálódott. Külsőleg talán a kelleténél is „ügyvetlenebbnek” mutatkozott. Nem is sokra használták. Minden cél nélkül vitték magukkal az első szentmisére meghívott atvák. Szinte finom gúnyként esett rá, a leghasználhatatlanabb felszentelt papra a választás.

hogy szónokoljon. Ő engedelmeskedett előjáróinak és az életét vezérlő kegyelemnek: úgy beszélt, mint kevesen kortársai közül. Rendjének és a keresztény világnak hamarosan a szeméfnye lett.

Mindegyikünk életében adódnak időszakok, amikor jobb az elrejtőzködő egyszerűség, mint mindenáron való „érvényesülés”. Sohse féljünk attól, hogy az Istenből és legjobban öntünköl származó értékek elkallódnak. Nagy művész az Isten, hogy mikor használja fel képességeinket. Csak arra vigyázzunk, hogy a nagyság és használhatóság, sőt a pótolhatatlanság beképzeltjei ne legyünk. Rengeteg igaz érték ment már veszendőbe, mert „föltétlenül világmentőnek” hitte ki-ki önmagát. — mégpedig idő előtt. Aki fejét vesztí a nem várt pillanatok idején, mindent elveszíthet a megpróbáltatások sötét éjjelén.

6. *Szent Antalunk élete és megdicsőülése azért oly csodálatos, mert igazi áldozata fölfedeztetésekor leoldódott.* A világ, a közvetlen környezete nem segítette, hogy mennvit és mily sokféleképpen szenvedett a lelkekért. Belső gyötrelmei a bűn és az ösztönök legyőzése érdekében sokszorosan nagyobbak voltak a régi szenvedéseknél. Ő mindent örömmel vállalt. Szinte fölemésztette önmagát a rábízottakért. Lelkosen, örvendezve. Égő és illatos áldozat volt a lelkek áldozati oltárán.

Megdicsőülésünk nem egyenlő azzal, amit a világ nvűit, amikor felfedez és nagyvakként ünnepeel. Az igazi értékek a örök értékek vilááából valóak. Sainos, ma lejobbaink is nehezen akasíták megérteni, hogy az örök erkölcsi, lelki, szellemi és kegyelmi értékek érvényesülése „idősebb” mint valaha. Ma kell igazán megalkuvás nélkül holtállni, mi a kipróbált és bevált értékek szolgálatában. Még akkor is, ha felemésztene ez a holtállás!

Eszmélkedüünk-gondolkodjunk! Szent Antalunk korának legnagyobbja lett, mert gátat vetett az erkölcsi rombolásnak. Ma azok lesznek a legnagyobbak, akik mernek egész emberként katolikusok és magyarok lenni ebben a hazában azért, hogy a tengerivi rombolás közepette se álljan meg a jövő építése és szolgálata. Sok indítást nyerünk ehhez a holtálláshoz kedves védőszentüinktől, Szent Antaltól.

A szellem, a lelkület, a világnézet megújítása a megújuló világ!... Ez alatt értem a régi Evangélium krisztusi szellemét és a régi évezredes Haza nemes történelmi multját, jogait, fejlődését... Adhatunk tengerektől tengerekig, napfelkeltőtől napnyugtáig terjedő országot egy lélek és kellő világszemlélet nélküli népnek, mit meghódított nyers erővel, karddal, azt nem tudja boldogítani és megtartani étellel. Nyomorult és boldogtalan földde silányítja... De adjunk a lelkesedésnek, a kellő világnézetű népnek egy kis othont, egy talpalatnyi földet — boldog nép terem azon, felkacag ott a gyermek és szociális problémái megoldásában hálálkodik az ember... Ne gondolják, hogy ezzel talán semmibe veszem az ezer év földi jogait és határait! Egész életemet rátettem ott Szegeden „Pro Regno Mariano”, hatvanhárom vármegyés Kárpátos Hazám oltáraitra. De én nem nézem vakon a földi jogot, vagy az ezeréves határokat, hanem azért dolgozom, hogy a jog és ezeréves határok közé teremtett magyar nép lélekkel és szellemmel töltsé be a neki juttatott földi teret.

(Uzdóczy-Zadravecz István)

MONTECASSINÓRA

P. Dr. Zentai Marcellin O. F. M.

Montecassinó az elmúlt hetekben világesemények középpontjába került. A rádió, napilapok, folyóiratok számai hirdették: Montecassinó nincs többé! E szomorú események olvasása közben felejtetetlen emlék elevenedett föl lelkemben.

Nyár volt. A forró nap erősen felhevítette a földet. Az égbolt tiszta volt. Parányi báránnyel sem úszott sehoh. Tiszta a levegő, és kék az ég. Kék, amilyen csak Olaszországban mosolyog le a fáradt kirándulókra. A vonatunk élesen kanyarodott, s hirtelen fékezéssel megállt. Cassinó! Gyors egymásutánban ugráltunk le. Sietett mindenki, mert a kosikban már fűlledt a levegő, bárcsak kora délelőtt volt és az árnyékok még nyúltan feküdtek el a földön.

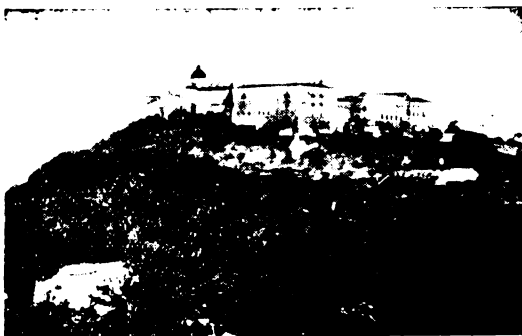
Cassinó kicsiny városka Róma és Nápoly felett. Nem különb, mint Italia többi kisebb városa. Nem is vonzott bennünket kopott, ódon falaival. Hiszen száz és száz ilyen kis várost láttunk már. Bennünket a városka közvetlen szomszédságában elterülő középmagas hegy érdekelt: Montecassinó, amelyről büszkén tekintett le ránk az évszázados monostor. Ott ringott Szent Benedek rendjének bölcsője 1400 évvel ez előtt. Montecassinó meredek hegyfal, melynek megmászása nem volt könnyű feladat. Az izzó napsugárban fáradtságos lenne a hegymászás, azért a könnyebb és romantikusabb utat választottuk: a kötélpályát. Érdekes utazás volt ez. A pálya nem egyéb, mint két oszlopra kifeszített drótkötél, amelyen csúszik föl és le a minden oldalról körülzárt kis fülkeszerű házikó. Gyanakodva nézegettük a hosszú pályát, amelynek az egyik vége eltűnt a messzi magasságban. Féltékeny szálltunk bele a kis fülkébe vagy nyolcan egyszerre. A „vonat” megindult simán. Hibálózunk benne, mintha hintán ültünk volna. S mikor már 150–200 méterre voltunk a föld felett, alattunk tátongott a szakadék, éreztük mindnyájan, hogy az Isten kezében voltunk... Mindig azt néztük, hogy messzi van-e még az állomás. És vizsgáltuk a kötelet, nem szakad-e még? Visszaszállt ereinkbe a bátorság, amikor újból földet értünk 500 méterrel magasabban, mint ahonnan elindultunk. Megegyszer visszapillantottunk a lábunk alatt elterülő völgyre. Cassinóra és szemben az égbenyűlő

kopasz hegyre. Egy-két perc és már is fenn voltunk a híres monostor bolthajtásos kapuja előtt. E kapu állandóan nyitva állt az idegeneknek, és épp oly szeretettel ölelt magához mindenkit, mint amilyen szeretettel fogadtak bennünket a montecassinói monostor örökös lakói: Szent Benedek fiai.

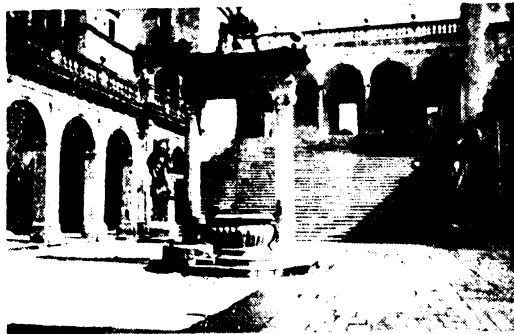
Komoly, tudós szerzetes kalauzolt végig a hatalmas épület-kolosszusban. Először röviden vázolta a monostor történetét, majd végig vezetett bennünket a sokszázéves falak között. A bencés tudós csak beszélt, oly jól illettek kemény ajkaira a szavak, s mi, Szent Ferenc legkisebb fiai csak csodálkozni tudtunk azon a szellemen, mely betöltötte az egész monostort és minden lakóját. Önkénytelenül mindegyikünk Alvernára gondolt. Úgy éreztük, van valami rokon vonás Montecassinó és Alverna között, miként a két szent hegynek két szent remeteje: Szent Benedek és Szent Ferenc között is találunk lelki rokonságot.

Montecassinó már a pogány világban is ismeretes hely volt. Fenséges sziklaormán Apolló-isten temploma állott. Kr. u. 527 körül nursiai Benedek hág fel e hegyre, megkereszteli a pogány szentélyt és leteszi alapjait a jövődő monostornak, mely századokon keresztül a keresztény kultúra középpontja lesz. 529-ben megírja reguláját, mely irányt mutat a kibontakozó középkornak. Ennek az új iránynak a szellemi harcok elsősorban maga Szent Benedek, majd fiai és szellemi örökösei: Nagy Szent Gergely, Szent Ágoston, Venerabilis Szent Bédá, Szent Bonifác, Szent Oszkár, Szent Albert, Szent Gellért és sokan mások.

Montecassinó monostor történetében a legérdekesebb, hogy oly sokszor elsöpörte a vihar és jelmondatához híven, „succisa virescit”, pusztulásából mindannyiszor új élet támadt. Már 580-ban a longobardok pusztítják el, és csaknem másfél századig nincs élet a kihalt monostorban. 718-ban újra éled, 884-ben ismét elpusztul, ezúttal a rabló szaracénok kegyetlenkedéseinek esik áldozatul. 941-ben térnek vissza az ősi helyre a szerzetesek. A virágzás korszaka következik, melyet itt-ott előforduló szenvedések és politikai harcok tesznek változatossá. 1349-ben földrengés pusztítja el. Ebből a romlásból is hamarosan kivirágzik. A XVI.

A montecassinói kolostor látképe.

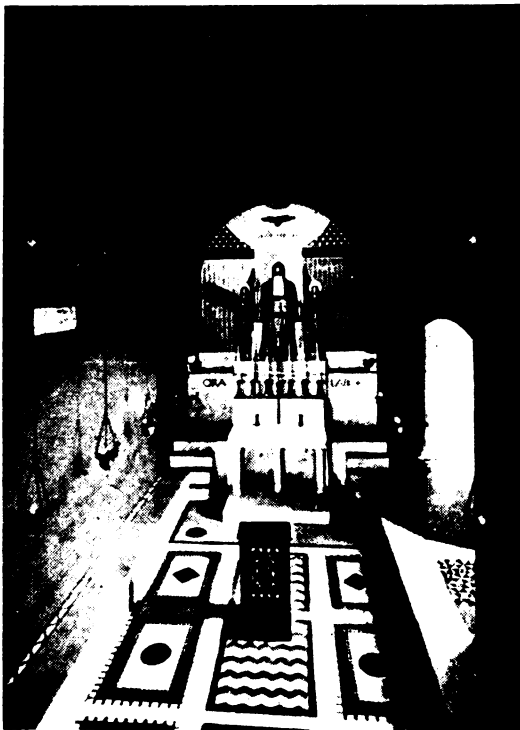
A paradicsom kapuja a kolostor udvarán.

Az apátsági templom belseje.

században Bramante tervei alapján átépítették és 1727-ben XIII. Benedek pápa felszentelte az új apátság épületét. 1799-ben Napoléon katonái rabolták, pusztítottak Montecassinón; 1860 viszont az olasz szabadságharcos kormány elvette a bencések-től, és nemzeti műkincsnek nyilvánította, s ettől kezdve a tulajdonosok csak mint örök lakhatnak ősi anyaházukban.

Jó bencés atyánk végigvezetett bennünket a híres Bramante-i udvaron, melynek közepén a kolostorokra annyira jellegzetes Szent Benedek kúnya áll. Az egész udvart a fenséges hatású nyitott folyosó arkádjai ölelik körül. Innen széles lépcsőkön a „Loggia del paradiso“-n (a paradicsom arkádos folyosóján) át, egy kisebb udvaron keresztül jutunk el a templom ezüstkapujához. A gyönyörű bazilikában magunk sem tudjuk, min csodálkozunk el jobban, a templom különleges barokk épí-

Kápolna Szent Benedek remetesége helyén.

tészetében, a százzsinű márványberakásokon, Golicini művészi faragású stallumában vagy Luca Giordano hatalmas falfestményeiben. Az áhítat és csodálat szakadt ki szívénykből. A sekrestye méltó templomához a maga gazdagon faragott szekrényeivel és mozaikpadlójával.

Az út tovább vezet a könyvtár felé. Mindnyájan hallottunk már erről a híres könyvtárról, tehát érthető érdeklődéssel lépjük át a tudomány idő- és porlepte küszöbét. Hosszadalmas volna beszélni mindarról, amit itt láttunk. Azért csak néhány adatra szorítkozunk, mely híven visszatükrözi a könyvtár valódi értékét. 2000 kódex rejtőzik falai között, Cicero, Ovidius, Tacitus és egyéb híres írók munkái. Ebből kb. 800 a XVI. század előtti időkből való. Kb. 100.000 kötetnyi könyv, 40.000 pápai, császári és királyi oklevél található itt. Ide tartozik még az értékes képtár és a modern felszerelésű nyomda is. A nyomdában állítják elő saját kiadású könyveiket.

A könyvtárból hosszú, gyönyörű bolthajtásos folyosókon és márványlépcsőkön jutottunk el Szent Benedek egykori szobájába, melyet az utókor kápolnává alakított át. Ezt a kis kápolnát, valamint Szent Benedek kriptáját már a modern beuronai művészek díszítették fel remek freskóikkal! A munkálatokat maga az iskola alapítója, Lenz Dezzo vezette. Érdekes megemlíteni, hogy az egész épületben a legtöbb építészeti stílus szóhoz jutott: a román, a barokk, a reneszánsz; a festészetben és a mozaik díszítésben a legszebb a beuronai stílus. Micsoda tisztaság, micsoda ragyogás, szépség csillog mindenhol felénk, szinte azt gondoltuk, hogy a paradicsom előcsarnokában állunk. Mindannyiunk lelkében feltolakodott a meggyőződéses elismerés, hogy még Rómából is érdemes volt elzarándokolni a szeretetesség eme régi kegyhelyére. Montecassinóról büszkén, lélekben meggazdagodva térünk vissza az örök városba.

Felejthetetlen maradt ez a kirándulás.

S ma itt állunk. Fülünkben százszer visszeszöcsög: Montecassinó nincs többé! Szinte nem akarjuk elhinni, hogy a vallás, a történelem, a művészet, az értékek ezen ősi vára megsemmisült volna. Szinte lehetetlennek tartjuk, hogy a fenséges arkádos Bramante-i udvar elpusztult, a barokk templom elégett volna, és tűz martalékká válna a márványtöredékek, a könyvtár és képtár. De hitába nem akarunk elhinni mindezeket! ... A valóság durván felkiált felénk: Montecassinón kö kövön nem marad! A szív megszűnt dobogni, az élet megszűnt varogni. Mindenütt pusztulás, rom, halál. A távolodó ágyúdörgés mintha csak keseregne a pusztulás felé. Montecassinót újból elérte tragikus végzetés. Hányadszor már! ...

Az ember szívét elfogja a fájdalom, a háború vihara nem kímél semmit sem, sem életet, sem művészetet, sem vallást, sem műemléket! Micsoda barbár népség az, amely ingalmatlanul és nyáborútelenséggel tarol le mindent, ami utáiba kerül! De nem leeresedünk el, sucisa virescit, ha levágjuk a kivirult! S ez élteti bennünk a reményt. A szétálló romok fölött egyszer új falak emelkednek majd az ég felé, a halál feletti győzni fog az élet, s a pusztulásból új élet fakad, mely szebb lesz, több lesz. Istenhez közelebb jut. Ez ad erőt, vigasztalást bánatos lelkünknek, amikor romokba látjuk hullani mindazt, ami szép, ami jó, ami nemes, ami értékes volt és amit szerettünk.

EZÉRT IS FELELÜNK EGYSZER

Irtta: Dr. Vöö Mihályné.

Színeken pompázó nyári alkonyat volt. A temetőből jövet megálltam a lankás domboldalon és gyönyörködtem a tompa, kúpos hegyek mögül visszazénázó napban. Errefelé esend borult a vidékre. Madárkák röpködtek csak napszállta előtt, könnyű szárnyakkal éppen csak sürolták a lombokat.

Kiértem a széles útra. Itt már sokan jöttek-mentek. Akárcsak az élet útján. — gondoltam; — ki porosan, munkától-fáradtan, izzadtan, napégett-rudós arccal; falubeliek, — legtöbbször azonban, nyaraló városi s a fürdőből jött, zajos tereferével, vagy moziba, táncba igyekezett üde-frissen, kacagva, zsinatolva.

Errefelé ballagott az öreg Gréczy bácsi. Munkából jött ő is: öregember módjára ugyan inkább csak „tücskérezett” a szőlőben, de azért belefáradt a hálladozásba kora reggel óta. Jól esett neki egy kis megpihenés útközben.

El-elnézgettük a tarka tömeget, az út mozgalmak képét, az „ellentétek” felvonulását. Akaratlanul is erre fordult a szó.

„Látja-e, Ragyogóm — kérdezte az öreg — mit van szívelnek a falubeliek a városi uraknál és fehérnépeknél? Ezt az örökös dárídót, „mindig lakodalmat”, ezt a pillangózást, ezt a henylést dologidőben?”

„De hiszen ezek sem henylének egész éven át!” — szóltam. — A városiaknak is van dologidőjük az évek többi szakában, ezt Gréczy bácsi is tudja! Hányan jönnek ide évi munkájuktól kimehülve, hogy megpihenve erőt gyűjtsenek az újabb munkához?”

Tudom én azt is, Ragyogóm. Belátja ezt is az ember. De azt meg haszontalanul magyarázgatja annak, aki virradat óta kapált, hogy ezek a ciromtázó, pillangó ruhájú fehérnépek „kidültek” az évi erős dologidőben! Ugyan meg nem látszik rajtuk, — mondaná, — ezek még egy szalmaszálát sem tettek keresztbe, most mégis újra henylének az ürdög párnáján. És van benne némi igazság. — Higgva el, nem is az a baj, hogy üdülnek-pihennek, hanem az, hogy *olyannyira hívalkodnak a semmittevésessel*. Anyyra fitogtatiák a henylést, hogy méltán folgeriesztik a *dolgos ember haragját*. Megcsúdul a jó Isten haragját is kihívják. — tette hozzá — szomorúan.

Közben fiatal lányok bicikliztek arra hangos szivajjal. Nem munkából jöttek, csak „jártatták” a biciklit.

A jó öregnek erről eszébe jutott, hogy a városi munda már mennyire megzavarta a falusi fiatalságot is. „Az onokák is már divatoznak, napoznak, és megbeszínükre a nehéz munka” — dörmögte.

Idegen szellem terjesztette el nálunk ezt a viselkedést, ezt a hívalkodó henylést — mondtam némi hallgatás után, — mert nem magyar szokás ez! Nem így éltek, nem így viselkedtek régi magyar asszonyaink!

„Csakhogy ma a mieink kapva-kapnak az idegen portékán!” — elénkült föl a jó öreg. — Mi hamar *töltettek a mesteren a viselkedésben és a módiban*. Csak széjjel kell nézni a parton, ahogy mondják: a strandon, vagy akár itt az úton...

Az arramenők valóban szósz szerint igazolták a mondottakat.

Egy darabig hallgattunk.

Újra megszólalt az öreg: „Azért a városbeliek sem mind ilyenek. Sok derék városi népet ösmertem és ösmerek ma is. Hányan ballagnak közülök velem együtt *naponta a korai misére!* Vasárnap bennünket is majd kiszorítanak a templomból, anynyian jönnek. És akadnak illendően felöltözött fehérnépek a városban is. Itt is van jó, meg rossz. ott is... *Ember ez valamennyi...* Csak azt ne feledjük, Ragyogóm, hogy aki magasabb polcon, *kitetszőbb helyen van:* annak jobban kell ügyet vetnie magára. Fölről jön ám a példa! Messziről jött ember szavát hallgatják, tetteit vigyázzák. A magamfajta pógárembert nem igen utánozzák, a városból jötteken, a felsőbbeken *megakad a szem*. És ha rosszat látnak náluk: megszólják, de aztán, mint ha megirigyelnék, ugyancsak *követik!* Ha ezt megfontolnák a városiak, akkor *jobban latolgatnák beszédjüket, szabóznák viselkedésüket, illendőbbben ruházkoznának. Mert ezért is felelünk ám egyszer...*”

Starhewicz: Aldd meg vetésünket, a jégveréstől véd meg!

Kolompolás hallatszott. Hazafelé tartott a csorda. Porfelhő támadt.

„A csorda is a kolompos után megyen“ — mondta Gréczy bácsi. — „De itt az ideje a hazaballagásnak; már elszéledtek a nyaralók is, a falusiak is...“ „Istennek ajánlom! Zokon ne vegyék, amit mondtam, jó szívvel tettem“.

Fölszedelőzködött és útnak indult.

Ekkor már megkondult a harang, itt is — messzebb is... Az öreg levette kalapját: „Köszöntök, most a Mennyszág ékes királyné asszonyát...“

S a kihamvadó alkonyatban, közel és távol, in-

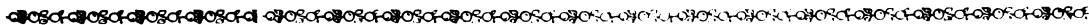
nen és túl egyre erősödve hullámozott a harangszó a levegőben.

Akkor történt ez, amikor divatba jött a falukutatás és sok szó esett a falu és város ellentétéről, kapcsolatáról, a falu „emeléséről“.

A jó öreg erről mitsem tudott, mégis fején találta a szöveget.

Azóta sok jó munka folyt a falu érdekében. Megcsappant a városiak hivalkodva-henyélése is. De nem szűnt meg a zabolátlan viselkedés és a botránkozató ruházkodás.

Pedig ezért is felelünk ám egyszer!

Betegségünkben orvoságunk.

Szent Ferenc missziója a társadalomban.

Az emberiséget a kötelességmulasztás és az állandó társadalmi elégedetlenség jellemzi, de teszi boldogtalanná is s rohamosan kergeti-űzi a végromlásba. De e kettős bajnak okát és gyökerét mégis a harmadikban keressük és meg is találjuk. A fő, a gyökér beteg, azt kell ápolni-gondozni, mert abból nő, hajt ki a társadalom s terjed el az emberiség.

A családi életet kikezdte már a modern világ s vele rohamosan haladó „új élet“ szelleme s pusztító bacilusa. A család alapjának, a házasságnak három hatalmas oszlopát rázzák, dőngetik; fennen hangoztatják, hogy változtatni kell rajta, a mai élethez kell átalakítani. Régen még megjárta, de már napjainkban idejét multta: korlátozza az ember szabadságát, mozgását, kenyérkeresését, akadályozza előhaladását mindenben. Eddig még valahogy tűrte a polgári házasság rékonu járó-szallagját, mely földi érdekeit védte, most ezt is szétszaggatja, nyúgnak-tehermek érzé a „kipallérozott emberi öntudatán“. „európai emberiségén“ s le akarja magáról vetni, hogy ő már elég nagykorú, nem jár gyermekeipökben, saját-maga sorsát el tudja intézni, nincs szüksége, hogy utána hordják a seprűt, nem kell felette gyámkodni, megél ő a saját lábán. Azért megelégszik fű-fa alatt kötött „házassággal“, pajtás és a próbaházasság dívik, a többnejűség s többférjűség divatja, s szabadszerellem varázsa hódít a fiatalok között, elválás napirenden, gyermek eleve kizárva minden vonalon. Ilyen képet mutat a mai modern világ, mely büszke technikai ritmányaira, a kultúrában elért óriási sikereire. Vajjon lelkileg és erkölcsileg olyan magas fokon áll? Műveli az esztét, kispörtolja a testét, közben

elhanyagolja a szív-kultúrát és a lélek-nemesítő művészetet. Madách jalanszterét akarják felállítani. Iom-egyének, gép-emberek lépnek a jellem-egyedek helyébe, a családot felváltja a nyáj, a családi házat helyettesíti a juh-akol.

Mivel a család szűnőben-kihalóban van, zilálttá lett a családtagok élete, az egyedek nem összedolgoznak a közért és a családért, hanem ki-ki magának, széthúzás szüremkedett közéjük, munkájukat alig s felületesen végzik, soraikba beültött az elégedetlenség, mert a régi elvet, hogy minden egyes küzd a közért, ezt megváltoztatták s azt állítják, hogy a köz, a társadalom a egyesekért létezik, tehát azokért kell küzdenie, azokat felkarolnia és segítenie.

Ha ez ily iramban halad tovább, a családi élet teljes felbomlásához vezet. Hamarosan felszámolják az otthon értékeit s tékozló fiú módjára, nem kikérik, nem is kikövetelik, hanem kiveszik erőszakosan a jogtalanul őket megillető igazságtalanul nagyobb örökségrészt, hogy aztán elpazarolják lomha, puha, buja étellel, Sainos, ez már nem kortünnet, de kortünnetté kezd fajulni.

Hát ezt megengedhetjük s büntetlenül tűrhetjük? Öbötett kezekkel nézhetjük, hogy a szentcsalád kévi utánzatai elkallódjának, ebek harmincadjára menjenek? Fel a szent harera! Csatasorba álljon minden nemes, öntudatos lélek! Allunk ki a gátra! Contra torrentum! — vegyük fel a küzdelmet az ár ellen! Ebben segít és vezet, csatasorba állít Szent Ferenc Atyánk Világi Rendje. Hogyan? Vedd, olvasd s látni fogod!

P. Réthy Apollinár: O. F. M.

Tudják meg hát a forradalmár üzenetők, hogy így érzek én, így érez egy franciskánus! Törhetetlen lélekkel, szabadságom veszélyeztetésével, szerzetes lelkületem minden törekvésével akarok dolgozni most, a romboló forradalomban Hazámért, Istenemért! Hirdetem most is, amit a háború négy évén keresztül hirdettem: az Istent, a hazaszeretet, felebaráti szeretet minden felekezeti, minden egyéni érdek és különbség nélkül. Azt hirdetem most is, mit hirdettem a négy év vérözönében, a társadalmi, az isteni igazságokat és elveket. Ezek az elvek azok, melyek képesek a könnyeket letörölni és a szociális sebeket beheggeszteni.

(Uzdóczy-Zadravec István 1919-ben)

Hogyan ismerkedtem meg Szent Antallal?

Írta: Kőszeghy Mihály dr.

1898-at irtunk. Rómában a köveket izzasztó, fojtó levegőjű sirokkókat gyönyörű napsütéses novemberi napok váltották fel, mint amilyenekrol Goethe irt elragadtatással római uti jegyzeteiben.

Néhányadmagammal a Kollégium Germanikumban doktorátusra készültünk. A még szinte nyáriás kontosben pompázó természet deruje valósággal fokozta bennünk a tudásvágy szomját, és a ragyogó napsugár friss erőt sugárzott a fáradt szellem elnehezült funkcióiba. A doktorátus egy részen már túl voltunk, de a nehezebbje még hatra volt: egy magvas tömör disszertáció és a négy év tanulmányát felölelő nagy dogmatika.

Az elméleti résszel jóformán már készen voltam, csak az írásbelire szánt ötven tételt kellett még áttanulmányoznom. Vizsgánk terminusa Lucza utáni napra volt kitűzve. — Mi pedig nem úgy készülünk, mint a Lucza széke! — mondogattuk tréfásan magunk közt.

Am hirtelen nagy meglepetés ért. Kapom ugyanis az egyetemről az értesítést, hogy a vizsga terminusa megváltozott. Még pedig nem jobbra, hanem balra. Majd egy hónappal lett előbbre téve, úgy november közepe utánra. Zavaromban teljesen tanácstalanul álltam. Kapom magam, felsietek a tanulmányi felügyelő, P. Arendt szobájába.

— Padre! Nagy baj van! Megváltoztatták a doktorátus terminusát, egy hét múlva már el kell készítenem a disszertációt.

— E peccato! Óreg hiba! Mondja felcsóválás közt a reszkető kezű jó páter.

— Azt gondoltam, hogy tán vissza is lépek, és csak jövőre megyek neki. Hosszú betegségem miatt sem készülhettem a kívánt tempóban.

— No, és hány tétellel van készen?

— Az ötvenből, bizony, csak hárommal, épen a három elsővel.

— É poco! Ez ugyan kevés, — suttojja maga elé és gondolkodik. Kis vártatva megint felém fordul és kérdezi:

— Tiszteli maga Szent Antalt?

— Csak úgy, mint a többi szenteket, feleltem.

— Nem kért még tőle semmi különös kegyelmet?

— Eddig nem.

— No, most itt az alkalom! Forduljon hozzá teljes bizalommal. Tartson egy triduumot, és ígérje meg neki, hogy tiszteletét ezentúl hivatása körében mindenütt terjeszteni fogja. Most pedig tehetésegehez mértén ajánljon fel neki némi anyagi segílyt szegényei számára.

— De ha olyan tételt húzok, amire már nem volt időm elkészülni, akkor felsülök a disszertációmmal!

— Azért bocsátottam előre, hogy teljes bizalommal forduljon hozzá, mert az ilyen gondolkodás már némi reményvesztettségnek a jele.

A triduum meg volt. Együtt mentünk az ur-nához. Én a három első tétel közül a legelső-t húztam az ötven közül, mely a Szentháromságról szólt. Azonnal megismertem Szent Antalt.

Többet nem is kell talán mondanom, vagy igen?

Azóta mint fésző bimbó a napon, kinyílt lelkemből a bizalom Szent Antal iránt, és sose esatlakoztam. Ezt a bizalmat szítottam a lelkekben.

A Szent Antal pécsi szegényeinek lakomája.

mikor Róla szólottam. Tudom, hogy volt foganatja, de ennek részletezése nem a nyilvánosság fóruma elé való.

Mégis egy példát elmondok, csak azért, hogy az ellenkezőjét is hozzáfűzhessem.

Egy agusztusi délután plébániámon négyesben beszélgettünk. Egyik kereskedőbarátom szomorúan említi, hogy leánykájának kis aranygyűrűje, mit bérmaajándékba kapott, szőrén-szálán elveszett az ujjáról.

— Forduljatok Szent Antalhoz!

És elmondom az én esetemet ugyanazzal a biztatással, mit a jó P. Arelt nekem adott.

Szeptember egyik esős estéjén már lámpagyújtás után becsengetnek a plébánián. A kereskedőbarátom jött.

— Meg van a gyűrű! — újságolta lelkes örömmel. Kilencedet tartottunk, és utána Szent Antal nyomra vezetett. Egy fiúcska megtalálta itt valahol az árok mentén, édesanyja meg most behozta. Ezért jöttem, hogy ezt elmondjam. Ezután mi is Szent Antal hü tisztelői leszünk.

A másik eset meg ennek épen ellenkezője.

Egyik nagy bérlőnél voltam látogatóban. Felésege türelmetlenül panaszojja, hogy elvesztette

Frissen csapolt Pannonia-sör üdíti a szegényeket.

drágaköves arany gyűrűjét. Tüvé tett már minden zeget-zugot, de a gyűrű csak nincs sehol.

— Forduljon Szent Antalhoz, — tanácsoltam neki. Se szeri — se száma ilyen esetekben Szent Antal segítségének.

— De ugyan, plébános úr, modern ember létere... — és egy mosollyal lesajnált.

A bizalom gyökeret vert lelkemben Szent Antal iránt.

De a többiben is hűen követtem bolt. P. Arendt tanácsát. Mindenekelőtt iparkodtam tiszteletét terjeszteni. Első plébániámon felállítottam Szent Antal szobrát, amint az előtte térdelő szegénynek kenyeret nyújt. Azóta Szent Antal perselye a szegény betegeknek gyógyszer, az éhezőknek ételt, az elaggott, tehetetlen szülőkködőknek könyöradományt juttat. Ez a nagyarányú segélynyújtás mutatja, hogy mennyi meghallgatást eszközölt ki a benne bízők számára.

Másik plébániámon volt már egy Szent Antal-oltár a Szentnek életnagyságú szobrával. Amikor a hívek látták, hogy plébánosuk gyóntatószékbe me-

net mindennap Szent Antal oltárának zsámolyán térdel, ők is egyre jobban kezdték körülterdelni az oltárt.

Szent Antal kultusza nagyban hozzájárul mindenütt a szentek tiszteletéhez, és közelebb hozza a Szentek Egységének hitelvét a hívő lelkek saját tapasztalatukból merített megismeréséhez. Még csak azt szeretném megjegyezni, hogy nem egyszer, mikor meghallgatás ért, önkéntelenül tört ki lelkemből a szó: — no ez valóban Isten keze volt!

Szent Ignácról feljegyzik, hogy azok a lelki felvilágosítások és magán kinyilatkoztatások, melyeknek Manrézában részese volt, saját vallomása szerint már magukban véve elegendők lettek volna neki az üdvösségre.

Valahogy ezt érezzük, Szent Antal tisztelői, mi is, hogy azok a meghallgatások, melyek közbenjárása által nekünk jutnak, a Szentek Egységének hitágazatával a Krédó (Híszkegy) egész összességét erősítik meg bennünk és segítenek örök üdvösségünkre.

Elmélkedések Szűz Mária Szeplőtelen Szívének engesztelésére a hó első szombatján

Ungi Ivánné.

FAJDALMAS RÓZSAFÜZÉR.

„Ki erettünk vérről verítkezett...”

Ó drága Szűzanyám! Bár szent Fiad Irántad való szerető gyöngédségből, kimeletből, nem közölte Veled a reávaró szörnyüéseket és Te nem nehezítetted a búcsút könnyeiddel, mikor az „utolsó vacsora” előtt elkészönt. — sőt mosolyogtál bátran és híven, — míg szerető anyai kezéd remegve simogatta a varratlan köntöst, — most mégis együtt virraszt aggódó lelked Veled az Olajfák hegyén.

Már megkaptad a hírt a szent vacsoráról, melynél fenségebb, örömteljesebb és egyben szomorúbb lakoma nem volt még a földön. Elmondták Jézus célzásait is az árulóra, — ekkor mintha jéges

kez szorította volna össze szívedet. Elérkezett hát az idő, melyet az agg Simeon jövendölt meg Neked azon a boldog napon: „Tör járja át szívedet.”

Engedd meg, drága jó anyám, hogy a Te kezdet fogva lépjek Getszemáni holdvilágtól ezüstösen csillogó kertjébe. Igen, itt alusznak a tanítványok, — hiszen nem esoda: egész nap talpon, — a nap is melegen süt már, — a rendkívüli élmény: a Mester önmagát adja táplálékul a kenyér és bor színében... nagyon fáradtak... „Szomorú az én lelkem mindhalálig, várokozatok itt és virrasztatok velem,” mondta ugyan pár perccel előbb, — de ők nem értették, alusznak...

Menjünk beljebb. Es ime: fehér alak térdel kitért karokkal, majd összekulesolt kézzel rebegi: „Atyám! ha lehetséges, muljek el a pohár fölém, mindazonáltal nem amint én akarom, hanem amint Te!” Látja a közeli órák mérhetetlen szenvedéseit, — elborzad, — oly egyedül van... A természet is visszatartja lélekzetet, — szellő nem suhan a fák között, hogy megmozgassa a fák leveleit, — a kis madarak a fészükben atig pihognak... Felkel, — valami együttérzést, valami vigaszt keresni tanítványainál, de aluva találá őket...

Es Péternek mondja, aki, nines egy órája, hogy fogadkozott: Ha mindnyájan megbotránkoznak is benned! Ha meg kell halnom is veled!... „Igy nem virrasztathatok-e velem egy óráig? Vigyázatok és imádkoztatok, hogy kísértő-be ne essetek. A lélek ugyan kész, de a test erőtlens.”

Itt meg kell állnom és magamba nézmem. Hányszor nem virrasztottam azokkal, akiket oly nagyon es mélyen szeretni velem, mikor ők a Getszemániiban szomorkodtak?

Hányszor nem virrasztottak velem a gyötrelmek éjjelen azok, akikről azt hittem: szeretnek es velem éreznek?...

De én soha nem lehetek olyan mélyen es vi-

Távozóban a máriabesnyői Szűzanyától.

gasztalanul elhagyatott, mint Krisztus, hiszen Ő és Te, Szűzanyám, mindig előttem s mellettem vagyok! — S ha a mi testünk erőtlén a lélek készségével szemben, s ha úgy érezzük, mintha a mi verejtékünk is szinte vérré válna s ha a halállal tusakodunk is! Isten anyála a pap személyében hozza a bátoritást, a kelyhet, az Údvözítő szent testét és vérét útravalóul s a Te anyai palástod védelmében bátran léphetünk át ama sötét kapun, mely a szenvedésbe, vagy halálba vezet... A Te kezdetet fogva, nem sötétség, hanem ragyogó fényesség vár a kapun túl mindanyunkra, kik Benned bízunk s oltalmadat keressük minden baj és veszedelem idején.

„Kit érettünk megostoroztak...“

Ó drága Szűzanyám! A legfinomabb női szemérem s híved gyöngéd gondoskodása nem enged Jézusod közelébe, mikor Őt a hóhérok oly kegyetlenül kínozzák, — a legistenibb lelket és legszentebb testet mélyen megalázzák... De távolról is, minden arcucsapás előbb a Te arcodat, — minden ostorsuhogás előbb a Te testedet éri, — minden káromló és gúnyolódó szó a Te lelkedet sérti. Látnom az oszlopot, melyhez kötötték Jézust, hogy semmiképen se térhessen ki a kegyetlen ostorozás elől s hogy meztelen háta meghajolva fogadja az ütéseket. A szép, fehér köntöst félretették, nehogy védje s nehogy bevérződjék. Az én kényes, dédzigegetett, elpuhult testem érdemelné e szörnyű sebeket és Te édes Údvözítőm helyettem hajolsz meg a borzalmas csapások alatt. Nem bírom ezt nézni! Bocsáss meg! Bocsáss meg, édes Istenem!

„Kit érettünk tövissel megkoronáztak...“

Piszkos, kopott biborrongy fedi szent Fiad gömszeges ostorral megszagattott véres testét, — eles, kemény tövisszörű szorítja, sebzi gyönyörű homlokát. — durva kötél vágódik kegyetlenül a két kezébe s csúfságul egy töredezett nádszálat tesznek bele. A testet, — mely soha nem vétkezett, a homlokot, melyben csak isteni bölcsesség, jószág és szeretett lakott, a kezet, mely csak simogatni, áldani és gyógyítani tudott. Miért? — Az én bűnös testemért! Az én szennyes gondolataimért! Az én fosyvány és kegyetlen cselekedeteimért! „Údvözlégy zsidók királya!“ És náddal verék fejét és köpdűsek őt és térdet hajtván előtte csúfolták őt. De okllettel is verik a turini lepel tanúsága szerint, annyira, hogy orresontját eltörék... És Ő hallgatott!

Ó drága Szűzanyám! Légy közbenjáróm és engesztelőm szent Fiadnál, mert az én kevély, minden csekély bántásért haragtól szikrázó szemem nem mer az Údvözítő szelid és alázatos szemébe nézni... Mennyire szégyelem balga büszkeségemet, törekvésemet a külső hír, dicsőség, rang és vagyon után... Taníts engem szent Fiad nyomdokain járni s annál türelmesebben viselni a megáláztatásokat, minél érdemtelenebbül vélem kapni őket.

„Ki érettünk a nehéz keresztet hordozta...“

Vegigjárom lélekben a keresztút állomásait s megállapodom a negyediknél: „Jézus édesanyjával találkozik...“

Ó drága Szűzanyám! Mily mérhetetlen gyász és fájdalom járta át szent lelkedet, látván a Te

egyetlen, szép, kedves isteni Fiadat a legcsúfosabb a legkínosabb halálba menni... Most már senki és semmi nem tarthatott vissza, mégy vele együtt meghalni... Mert az Údvözítőnek is a szentek látomásai szerint, ennél a találkozásnál az volt a legnagyobb fájdalma, hogy Te jó Anyám megnyíre szenvedtél Miatta...

Minden igazi szeretet a másik, a szeretett lény fájdalmai, rossz sorsa miatt szenved a legjobban... ez épen a szeretet lényege.

De ki szeretett engem Náladnál jobban, én Údvözítőm?! Mégis! — Önmagam sérelmei, szenvedései felett sirok legkönnyebben, utána szerettem felett s csak legvégül, nagy kegyesen s eme érelyemtől, jószágomtól meghatva: Feletted, kinszenvedésed felett, édes Jézusom! A Te fájdalmas Edesanyád közbenjárására kérlek isteni Megváltóm, add kegyelmedet, hogy ezután fordított legyen a sorrend!

„Kit érettünk keresztre feszítettek...“

„Álla a keserves Anya...“ Nem ájuldozol, nem zúgolódol, nem tördeled a kezud drága, jó Anyám, — más földi anyák módján, mikor a Legszebbet, a Legjobbat, az Egyetlen durva, nagy szögekkel a keresztre feszítik. — Pedig hallod, hogy ropognak a csontok, — látod, hogy patakzik a vér, mely a Te véred is... Ki fejtette, ki magyarázta meg valaha az emberi élet szenvedéseit, gyötrelmeit?! Általános boldogtalanságát?! Pedig évezredek óta kutatják tudósok, filozófusok. Minden fejtegetés helyett vállaltatok értünk a megváltást, odaálltatok szent Fiad és Te, példaképül, — hogyan kell szeretni a mennyei Atyát, hogyan kell engedelmeskedni az Ő akaratának, — hogyan kövessünk Titket a keresztúton életünk minden fájdalmában, bánatában, megpróbáltatásában. — Hogy ne a gondtalan életnek, sima útnak, ragyogó pályának örüljünk, hanem a szegényesnek, a küzdelmesnek, a göröngyösnek, a könnyesnek, mert csak ez utóbiakkal, azoknak békés, nyugodt elviselésével leszünk hasonlóká Hozzáatok s méltók arra, hogy hitünk, bizalmunk, kitartásunk, egyszóval: szeretetünk! jutalmát nyerje majdan az örök fény és világosság honában. Amen.

Ünnepi szentmise a máriabesnyői kegyhely szabadterei oltánánál.

G A L A M B D Ű C

IFJÚSÁGI ROVAT

Rovatvezető: **Dr. Monostory Elek**
Eger, Vécsey-utca 25 szám.

Litániára. Jézus szerető Szíve tárva-nyitva, hogy befogadja örömből vagy bánatból fakadó virágaidat. Vár, segíteni akar, sok jóssággal.

Kalocsai Lenke Kassa.

PÉTER, KÖSZIKLÁNK.

látod-e a földet? Nézd, a sárguló vetéseket, a virágbaborult mezőt, piros pipacsot, sötétlő szarkalábat! Szent Péter, köszalunk... Ugy-e szép a világ? Ep a te ünnepedre érik be a búza, az élet. Templomainkban diadalmas zengő kórusok harsognak szent neved. Hallod-e?

Szent Péter, Atyánk! Szép az élet. Elmúlt a bőjt. A nagyheti szenvedések súlya alatt görnyedező halászapostol helyett, gyözes, gyermekeire kitért karral ügyelő Egyházfejedelemként állsz képzeletünk előtt. Miért is rontja el a gyűlölet vad tüze, ezt a békés, harangozó, júniusi harmóniát?

Szent Peter, támaszunk! Te is jartad valamikor a küzdelem nehéz útjait. Június végén neked zsong a szél: könnyörgő imánkat viszi lábad elé. Gyöttrő, lázas, cserepes ajkak hívnek. — adj nekik a diadalmasan feltámadt Jézus forrásából élő vizet!

Litvay Piroska, Nagykanizsa.

ÁLDOZÁS UTÁN.

Jo Veled lenni...
Maradj velem!
Hóféher ostya:
Szerelmesem.

Szememben büszke
Öröm ragyog:
Ameddig élek
Tied vagyok!

Elhagyni Téged
Nem is lehet.
Segíts ó élni.
Adjál kezét!

Veled az élet
Nem lesz nehéz.
Öröm lesz Veled
A szenvedés

Jó Veled lenni.
Maradj velem!
Hóféher ostya:
Szerelmesem.

Zrinszky László, Budapest

VÁR VALAKI RÁD!

Nyár van, június. Boldogságtól fel-szivvel sietsz a természetbe. A virá-gos fák, az illatos bokrok mind mily-szöpek.

Alig várod, hogy szabad légy a napi munka után és mehetsz szórakozni, küssé megpihenni. Talán észre sem veszed, hogy valahol, valaki vár rád. Vár Jézus, hogy megossza veled Szíve nagy szeretetét. Hív a templom csilingelő harangja minden este

TE MINDENT MEGTEHETSZ.

Szüzanyám, Te mindent megtehetsz. Tekintsd büs, vergődő lelkemet! Ereje nincs, reménye, hite ing. Meztsd meg ki Téged úgy szeret. Örökké élő lelkemet.

Anyám köszönöm a fényt, napot. Melyet irgalmas szíved adott. Irtsd ki lelkemből mi rút, mi gyáva. Segíts, hogy Jézusé legyek. Nevelj az égnék engemet!

Lipták Emilia, Budapest

TAVASZI MOSOLY.

Csilingelő színű aransugárcák csókolják az álmodó szirmu virágokat.

Az Úr lemosolygott a földre és életrelelt a természet.

Fiatal leány áll kinn tétován, mintha keresne valakit. Óvatosan megindul... minden kis könnyed virághoz lehajol, megsimogatja rajtuk az Úr mosolyát, keresi bennük Isten szeretetét nagy vágyakozással... Akkor szememlátta magasból ránez a Mindenható. Megszánja, hozzáhajol, megérinti a lelkét, jószágában neki adja magát és szól:
— Láss!

Féktelen boldogság ömlik el a leányban. Lehajol, átölel egy előtte lévő nagy fehérselem margarétát:
— Testvérem...

Es peregnek a könnyei...
A szelidbarna fej alázatosan, nagy szeretettel hajlik le. Köszöni, hogy az Úr megismertette vele a boldogságot: Önmagát, az Istent...

Mecsek Gitta.

KÖNNYŰ...

Minden reggel, ha felkelek.
Mosolyogva kinyitom
Éjjelre zárt álmos szemem.
Az én két ablakom.

Belém sugárzik az élet.
Boldogság élete.
Falon függő Krisztus arca
Mélyed a szemembe.

Dalolva megyek munkára
Velem vagy Istenem
S ha keresztet raksz vállamra,
Könnyű lesz a "legyen."

Fájt Vladimir, Pécs.

KERESZTESHÁBORÚ.

Krisztus katonája: a törekvő fiatal fiú és leány, nem ismer megállást. Egyre különb akar lenni. Harcol víbunói, hibái és tökéletlenségei ellen. A rossz ösztönök sárkánykígyófejeit

Csodák kegyelem-erős mágusa. Antal! Kérd a csodát, hogy az Isten rám, a méltatlanra is tekintsen!

vagdolja. Kérlelhetetlen e ponton önmagával szemben. Küzd, bírkózik és győz.

A fizikában tanultuk, hogy a helyes erő kifejtés elve ez: *egy pontra összpontosítani minden energiát!* Így biztos a győzelem. Ez a sikerek kulcsa...

Lelki sikon is ez a törvény érvényesül: minden öröklet a szeretetért dobjuk latba! *Aki Krisztusát nezi és szeret, — győz.*

Szent ez a háború, keresztesharokoronát kapunk érte. Fényes, drágakövektől csillogó koronát. *Rajta hat fel a harca!*

Szabó Györgyi, Győr

TÜNDÖKLŐ CSODAVIRAG.

Kicsi tündérkertbe tévedt el az útam,
hol virágok nyíltak
pompázón, boldogan.
A Kertész vigyázva
egyvet leszakított...
a szép csodavirág
halkan suttogott:
En a fájdalma
lilioma vagyok.

Bencez Mária, Budapest

Mikoron Szent Margit asszonyunk adnak vala köntöst, jobb posztóbol a társainál, tehát szegényli vala megviselni: ha mikoron pedig kenyszerítették vala a prioritásától elviselni a ruhát Atyjának. Anyjának tisztel-ségéért, tehát Szent Margit asszony elmegyen vala a konyhára és a konyhán való fazekaknak és egyéb edényeknek mosásával és sepréseknek porával sietti vala megfeketíteni. Óru vala Szent Margit asszony ammar ez ennyi alázatosságnak je-gyéről és a boldog szegénységéről.

(Szent Margit legendáiból)

VÁTH·JÁNOS: ARANYFENÉK.

A Magyar Barát sorozatos kisregénye.

Folytatás (6.)

Lakycék rudja már Bácska felé járt.

Pesten keresztül szándékoztak haza és Jani megírta Lyrának, hogy a hajójukra fél napot kell majd várniuk. Arcuk ettől az időtől egymás felé fordult még alváskor is.

A cukrász-süteményt nem igen vették. Az inyeskedők lemondottak a sebesültek kedvéért a nyalánkságokról és cigarettát, újságot vásároltak számukra.

A cukrász is megszépült lelekkel esomagolt össze edességeiből s a kórházba küldte.

Janiek villamoson mentek át a hajóállomásra. Jami elkeretözött.

Lyra remegve várta. Meg-megrezzenve tekintett ki a kirakat előtt járókra, hánha Jami.

Jami helyett a cukrász jött s zordan mondotta oda:

Remélem délután már jobb vasárt esmél. Kisasszony! Elődje nem a pultot törülgette, hanem kiállt az ajtóba. A tiszték szeme megböfött már, esztintettek es beleptek.

A lány márt szemüen rebent a szó értelmére. Mikor a cukrász hirtelen becsukta az ajtot, sem tudott volna.

Az ebédhez semmi etvagyat nem ezett.

Tervet, hogy a hajóállomásra kísér Janit, kuba ezette. Hisz neki ki kell állnia, az ajtóba es a szépséget kell árusítania az aporodott edességeért.

Unnepestre tágult lelke fázósan zsugorodott össze. Asszonya meglátta szomorúságát, mert az gyerekes örömtől szokott ragyogni, most pedig kek szeme sötétülve nézett fel a cukrász feleségére. Vallatta ez:

Mi lelte, napsugar?

Asszony volt, az üzletnél többre tartotta a szép lelket Lyrában.

Aranyos nemi, borult az asszony vallára: legyen helyettem délután a boltban. Többet sohse keretözök.

Jó, jó. Eddig nem jutott eszebe. Ha csak ez a baba... fellette kutatón, mert ezette, hogy más is bantja Lyrát.

Lyra elhallgatta az igazat.

Ahogy tanakodtak, nyílik az ajto, megrebben a esengő. Lyra a kikötőbe akar szaladni es ahogy megfordul, Jami karjában találta magát.

A fiú esetlenül köszönt:

Kezét esokolom.

Ni, ni, magát mi szel, hotta erre? ... ke, di a cukrász né. Talán katonának akar felesapni!

Megyünk vissza a menekülésből!

No látja, Jami itt ket ismerőse is akadt. Ugye, erre nem is számított!

A gyermek elvörösödött s hogy ne lássa a zavarát, most hajolt le kezét esokolni a cukrász nének.

Jani zavarának tünt, hogy Lyrának is kezét esokol.

A cukrász né rápirított asszonyosan:

- Micsoda lovag lett ebből a Janiból, kezét esokol a lányoknak.

A fiú még mélyebbre pirult.

- Nő ne iruljon, hisz tudom, a Fifinek nem esokolná meg -- nevetett józüen. -- Meddig időz a fővárosban?

-- Délután már megy a hajónk. Pontosan nem tudom, mikor indul, azért bocsánatot kérek, hogy már megyek is.

-- Szép, hogy benézett. Megtekinteném a szüleit, de a kisasszony kimenőt kért. Azonban, a kis öcsének esomagolók egy kis cukellit.

Lyra is kért a maga számára, hogy visszavendegelhesse Janit.

Este hatig aztán a Gellérthegyet járták. A sok elgondol, mindami valóból töredékeket mondott a kük. Hitek, gondolatfoszlányok, események s a jóvő epitgetése egymástól függetlenül torlódtak össze es merengo hallgatás árkolta ki a közüket.

A cukrász né nem hitte véletlennek a találkozást. Összeédesednek, látta s könnyeseppet törült ki a szeme sarkából. Csunya az élet, mindég szétmorzsolja a legelső es legszebb álmokat. Rágondolt a visszaszinesedő első szerelmére. Előbe ötlött a talpas cukrász s lelkeben rövid borzongás után nyugalom ömlött szét, hogy nincs töle Isten áldása.

IV. rész.

Lakycék nevleges esend fogadta Csajkason. Lakycék aztán levelet írt, melyben elmondta, hogy kis fia szerint a sógorbátyja nem is ember, hanem gyerek, csak éppen bajusza van. Belekerült karacsony, mire befejezte sorait. Akkorra már katonasággal töltötték meg a falut. Huszár lovak harapdálták a tehénke jászolyának fáját. Az óriás ágyúk szájába pedig kenyelmesen beült a kis Kálmii.

Jani szorgalmasan készült a polgári vizsgára. Gyorsan átrágtá, amit Lyrával együtt tanulgatták. Az elelem után is őt futtatták, mint legélelmesebbet a családban. Este még a petróleum hiánya nem engedte tanulni s leginkább a kályha világításána! próbált a bajon segíteni. Het órakor megnézte az orat s ment harangozni.

Mela, szinte tavaszias idők jártak. Lyrára gondolva oldja le a esimalan gyerekek elől magasra kötött harangkötelet. Mig bogozza, felizzik szívében a lány szépsége es esattogó enekes szája. Majd

negyedóráig lóbálja a harangot, míg megkondítja. Ing, leng a szentelt torok és ávét kiált a mély éjszakába: Üdvözlégy Mária! Szalmával, kukoricaszárral tüzelt búbosok padkján feléreznek a telelő parasztok és a toronyok utána mondják: „Az Úr angyala köszönté a boldogságos Szűz Máriát. . .” Aztán belesendül a kis harang és magyar szívek kívánják: A megholt hívek lelkei nyugodjanak Isten irgalmasságában s békeségben. . . S most a halál gazdag aratása idején nagyon időszerű ez a fohász.

Most már nem csak gyerekeit készíteti Laky imára, hanem maga is bele-belegyaludott az Isten keresésébe.

Jani a helyere akasztotta a harang kötelét. Aztán északnak fordult s belesokolt az éjszakába.

Csodálja, de nem érzi vissza Lyra csökját. Facsarodást érez a szíven.

Jani, hogy meglegyen a vizsgadíja, vállalta a harangozást.

Mózes a teremtés misztériumába tekintett be, mikor az Úr szájába adta: „Fájdalommal eszed kenyeredet. . .” Már vasúton utazhatott, kávét reggelizhetett, villannyal világíthatott az ember, szinte a paradicsomot kezdte visszavarázsolni s újra kikergeti onnan az Úr angyala. Rázúdítja a háborút és annak nyomorúságait.

Mig Jani nehéz küzdelemmel törtetett a célja felé. Lyra csicsergésétől hangosodott a cukrászbolt.

A katonák napközben négyszer masíroznak el a bolt előtt, a városi barakok felé s önkéntesek szeme csipett Lyra felé. Mikor kivetköztek a fedezékásban elsárosult ruhájukból, a cukrászboltot tették meg irányuknak.

Lyra eleinte kislányosan viselkedett. Irult, pi-rult, zavarba jött. Am a vén cukrász gyilkos szemét meresztett rá. Vacsoránál pedig megígérte neki, hogy kiadja az útját, ha olyan fancsali képet vág a vendégek előtt.

Hová menjen? Az anyja fogja eladni, ha másból nem élhet. Tizennégy éves mult, s a vén burzusz se gondol már vele.

A cukrász már régen belehajszolta volna a tetszelgésbe, ha ki nem emeli a hadbavonulás az önző világból. Akadozott is. De mikor Prsemisl alól elverték az oroszokat s mégse lett vége az istenítésnek, visszaesett régi betegségebe. Már kicsit mindenki nyakán érezte a kötelet, mikor sorozást irtak ki.

A cukrászban ugyan pártolóra akadt Lyra, alig fújtak el a lámpát, alig aludt el Lyra, meg-megszólint a hitves:

— Kergesse ezt is csúfságba, mint az elődjeit — mondta már nem először.

— Vigyázzon magára! Nekem ne vágjon olyan savanyú képet. Elég drága világ van. Rá, a nyakamon romoljon a sütemény?

— Tapasztalatlan. Most még visszatartja az önkénteseket a tartózkodó tisztasága. De ha egyszer összebarátkozik velük s valamelyik elcsavarja a fejét. . . a lelkire veszi?

— Mondtam már, hogy legyen esze — durvaszkodott a cukrász s befordult a falnak, ami az ügy elintézését jelezte.

A fiatal karpaszomántosok támadó terepnek szánták a cukrászboltot. A cigarettafüstbe, a kétértelmű suttogásba immár Lyra is belemelegedett. Kiűtött rajt az anyja vére. A nedves falon penész-

virág terem és salétrommá virágzik ki, ha stilizált is a mezeje.

Jani utóvégre is messze van. S egyszerre gyerekeknek tűnik fel Lyra szemében.

Jó kályhamelegnél, cigarettailatban el lehet feledni egy szorgalmas törekvő fiút, kinek kékes-vörös a kezefeje a durva munkától és fázik a szerényen fűtött szobában. Hajnalban, délben, este, mint irta, harangoz. Nem csoda, ha a szép lány fejében megfogamzik a kényelem, a parádé csillogó képe s fázik a hideg és a nélkülözés kilátásaitól. Jani levele pedig a rózsaszín álmoktól kitágult lélek, pedig még nem régen azt várta, hogy napos, falusi tanítólakásban fog majd macskásan nyújtózkodni, sütkérezni. A jó falusiak majd tejbén-vajban fűrésztik.

Ime Jani azt írja, hogy apja nem kapja a községtől járó fizetését és a fiát harangozáshoz kellett adnia Lakynak, hogy meglegyen a vizsgadíja.

Lyra megszegyenitést érzett. Sütkérező lelke összehúzódott, dermedezett, mint hernyó a dércsipésben.

Nem csoda, ha kitágult az a szűk lélek az önkéntesek céltartósságának. A havasi gyopár csak tiszta jeges levegőben tárul ki a nap elé. A vízi állatok már a tikkadt nyár forróságában, párázatával nyílnak ki. A hóvirág aláztos feje nem bírná ki ezt világot.

Jani levele hóvirágos üde levegővel felsorolta a nagy nélkülözéseket. Azt várta, hogy részvételet kelt, mert Lyrának idilli szerelmet ígért a csendes falusi tanítóságban. S a lány nélkül el sem bírta képzelni jövőjét.

Hanem Lyra levele más utat nyitott eléje. Nagyívta megírta, hogy önkéntesek látogatják a boltot. Fessek, hercigek, aranyosak. Van egy barna, aki hasonlít Janihoz, az teméntelen szépet tud mondani neki. De csak nevet rajta. Ez az önkéntes megsúgta, hogy nem viszik a harctérre, mert a rekrutákat tanítja.

Későbbi levélben leplezetlenül írta, hogy minő szép, fess fiú az önkéntes, aki a falusi tanítóskodásról lenézően beszél. El nem bírná viselni, hogy olyan lenézett asszony legyen. Nagyjából oda vette, hogy jól teszi Jani is, ha letesz ama szándékáról, hogy tanító legyen. . .

Sok tépelődés és éjszakázás után elhatározta (a térdfájások s a fogzási zavarok voltak ezek), hogy kereskedői pályára megy, mert Lyrának így kedves.

Addig-addig kerülgette szülei előtt a forró lázát, hogy bevallotta anyjának is.

Elképedtek rajta.

Am anyjának jó érzéke volt, megérezte a földrengés jelzője, hogy lányfej játszik bele a dologba. Addig kutatott, míg Lyra levelei kézre nem kerültek. Ezek a levelek bizalmatlanná tették Janit a szüleihez. A titkolt érzelem miatt maga ment a postáért. Mikor a levelek nyomára akadt, az anyja, négyszem közé fogta a fiát. Kivallatta s tudatta vele:

— Az a lány méltatlan rád. A szemedet beköti. Maradj csak a tanítói pályán, hol a pénzkezelés szabálytalansága nem fenyegethet. Arról a lányról, ki nem kíván követni a nyugalmas jövőbe, tégy le!

(Folyt. köv.)